

Aknázómoly adatok Salgótarján és környékéről

SZOCS József
Budapest

ABSTRACT: [Data about the midget moths from Salgótarján and its surroundings.] — Caterpillars and mines have been collected by author since 14th till 18th October 1979, it is, in an interwall of four days in Salgótarján and its surroundings. Author succeeded in collecting data about 57 species. Among the collected species *Nepticula aeneofasciella* HERRICH-SCHÄFFER is new for Hungary's fauna. The exact identification of a *Nepticula* species from *Fagus* host plant differing from the well-known species *N. tityrella* and *N. hemargyrella* as well as that of a *Lithocolletis* species from *Quercus cerris* has been allowed by author a question to stand over yet.

Salgótarján és környéke lepkészeti szempontból még jórészt ismeretlen terület. Éppen ezért nagyon örültem, hogy 1979 október 14—18-a között alkalmam volt ezen a területen levélaknákat gyűjteni. Munkám során igyekeztem minél több olyan aknát megszerezni, amelyet a hernyó még nem hagyott el, hogy kineveléssel biztosabb faunisztikai adatokhoz jussak; a pusztán akna alapján történő határozásnál ugyanis könnyebben lehet tévedni. Természetesen azért a már elhagyott aknákat is begyűjtöttem, ezek közül azonban csak azokat használtam fel, amelyeket legalább 80 %-os biztonsággal meg tudtam határozni. Ilymódon 57 fajra vonatkozó anyagot sikerült begyűjtenem. A gyűjtött anyagban egy faj a magyar faunára új; egy további *Nepticula*-faj bükklevélből és egy *Lithocolletis*-faj csertölgyből egyenlőre meghatározhatatlannak bizonyult.

Az alább következő faunajegyzéknél GOZMÁNY LÁSZLÓ: „Hazai molylepkék magyar nevei” c. dolgozatban szereplő neveket és sorrendet vettem alapul, kivéve a *Nepticulidae*-családot, amelynél BORKOWSKI nyomán, a legújabb kutatások alapján készült. A fajok felsorolásánál a következő adatok szerepelnek: a faj neve, lelőhely, a gyűjtés dátuma, a tápnövény latin neve. A nevelt állatoknál a gyűjtés dátuma után kötőjel és e. l. (ex larva) jelzés következik, majd a kelés dátuma szerepel. A pusztán akna alapján felvett adatoknál a dátum után H. (Hyponomium) jelet alkalmazok. Ha egy fajnál több adat van és a tápnövény egyezik, akkor csak az első adatnál tüntetem fel a tápnövény nevét.

Ezen a helyen is hálás köszönetet mondok Dr. RUZSIK MIHÁLY kedves barátomnak, aki mindenben segítségemre volt és autójával olyan helyekre is elvitt, ahová különben nem tudtam volna eljutni.

A FAJOK FELSOROLASA

TISCHERIIDAE

- Tischeria marginea* HAWORTH — Salgótarján nyugdíjas tanya 1979. X. 15. H. *Rubus* sp., — Salgóvár 1979. X. 17. H.
T. ekebladella BJERKANDER — Salgótarján nyugdíjas tanya 1979. X. 15. H. *Quercus cerris* — Salgótarján strand 1979. X. 18. H. *Quercus robur* — Salgóvár 1979. X. 17. H. *Quercus petraea*.
T. dodonea STANTON — Salgótarján strand 1979. X. 18. H. *Quercus robur* — Medves fennsík 1979. X. 16. — e. l. 1980. VI. 13. *Quercus cerris*.
T. heinemanni WOCKE — Salgótarján Nyugdíjas tanya 1979. X. 15. H. *Rubus* sp.
T. angusticolella DUPONCHEL — Salgótarján nyugdíjas tanya 1979. X. 15. H. *Rosa* sp. — Medves fennsík 1979. X. 16. H.

NEPTICULIDAE

- Ectoedemia albifasciella* HEINEMANN — Salgótarján strand 1979. X. 18. H. *Quercus robur*.
E. cerris ZIMMERMANN — Salgótarján strand 1979. X. 18. H. *Quercus cerris*.
E. heringi TOLL — Medves fennsík 1979. X. 16. H. *Quercus petraea*.
E. liechtensteini ZIMMERMANN — Salgótarján nyugdíjas tanya 1979. X. 15. H. *Quercus cerris* — Salgótarján strand 1979. X. 18. H. — Medves fennsík 1979. X. 16. — e. l. 1980. V. 30.
E. arcuatella HERRICH—SCHÄFFER Salgótarján strand 1979. X. 18. H. *Fragaria moschata*.
E. angulifasciella STANTON — Salgótarján nyugdíjas tanya 1979. X. 15. — e. l. 1980. VII. 5—15. *Rosa* sp.
E. argentipedella ZELLER — Medves fennsík 1979. X. 16. H. *Betula pendula*.
E. intimella ZELLER — Salgótarján strand 1979. X. 18. — e. l. 1980. VI. 8, 16. *Salix caprea*.
E. hannoverella GLITZ — Salgótarján belváros 1979. X. 19. H. *Populus euramericana*.
E. argyropeza ZELLER — Medves fennsík 1979. X. 16. — e. l. 1980. IV. 27—29. *Populus tremula*.
Nepticula aurella FABRICIUS (= *fragariella* HEYDEN, gei WOCKE) — Salgótarján strand 1979. X. 18. — e. l. 1980. IV. 27. *Fragria* sp.
N. splendidissimella HERRICH—SCHÄFFER — Salgótarján nyugdíjas tanya 1979. X. 15. H. *Rubus* sp.
N. aeneofasciella HERRICH—SCHÄFFER — Salgótarján strand 1979. X. 18. — e. l. 1980. V. 6—18. *Agrimonia* sp. — Salgótarján nyugdíjas tanya 1979. X. 15. H. — Salgóvár 1979. X. 17. H. Első hazai példányok.
N. plagicolella Stainton — Salgótarján nyugdíjas tanya 1979. X. 15. H. *Prunus spinosa* — Somoskő 1979. X. 17. H. *Prunus spinosa* és *Prunus domestica*.
N. salicis STANTON — Salgóvár 1979. X. 17. H. *Salix caprea*.
N. tityrella STANTON — Salgótarján nyugdíjas tanya 1979. X. 15. H. *Fagus silvatica* — Salgóvár 1979. X. 17. H.
N. basiguttella cerricolella KLIMESCH — Salgótarján nyugdíjas tanya 1979. X. 15. H. *Quercus cerris*.
N. ruficapitella HAWORTH — Salgótarján strand 1979. X. 18. — e. l. 1980. IV. 30. *Quercus robur*.
? *N. zangherri* KLIMESCH — Medves fennsík 1979. X. 16. H. *Quercus cerris*. A *Quercus cerris*-ben él a *N. szoeckiella* BORKOWSKI, amelynek az aknája nagyon hasonlít a *zangherii* aknájához, biztosan csak kineveléssel lehet meghatározni.
N. tiliae FREY — Somoskő 1979. X. 17. H. *Tilia platyphyllos*.
N. aceris FREY — Somoskő 1979. X. 17. H. *Acer campestre*.
N. luteella STANTON — Medves fennsík 1979. X. 16. H. *Betula pendula*.
N. microtheriella STANTON — Salgótarján nyugdíjas tanya 1979. X. 15. — e. l. 1980. V. 7. *Corylus avellana* — Salgótarján strand 1979. X. 18. H. *Carpinus betulus* — Medves fennsík 1979. X. 16. H. *Carpinus betulus*.

Nepticula sp. — Salgóvár 1979. X. 17. — e. l. 1980. V. 6. ez a faj különbözik az ismert bükkben élő két fajtól (*tityrella* STT. és *hemargyrella* KOLL.), meghatározása eddig még nem sikerült.

LYONETIIDAE

Lyonetia clerkella LINNÉ — Medve fennsík 1979. X. 16. H. *Betula pendula*.

LEUCOPTERIDAE

Leucoptera scitella ZELLER — Somoskő 1979. X. 17. H. *Acer campestre*.

LITHOCOLLETIDAE

Lithocolletis ulmifoliella HÜBNER — Medves fennsík 1979. X. 16. — e. l. 1980. II. 23 — III. 23. meleg szobában. (A továbbiakban m. sz.) *Betula pendula*.

L. roboris ZELLER — Medves fennsík 1979. X. 16. — e. l. 1980. II. 28. (m. sz.) *Quercus cerris* — Salgóvár 1979. X. 17. — e. l. 1980. III. 11. (m. sz.).

L. ilicifoliella ZELLER — Salgótarján strand 1979. X. 18. — e. l. 1980. III. 18. (m. sz.) *Quercus cerris*.

L. acerifoliella ZELLER — Somoskő 1979. X. 17. H. *Acer campestre*.

L. harrisella LINNÉ (—*cramerella* FABRICIUS) — Salgótarján strand 1979. X. 18.-e. l. 1980. I. 24, 28. (m. sz.) *Quercus robur*.

L. nicellii STANTON — Salgótarján nyugdíjas tanya 1979. X. 15. — e. l. 1980. II. 28 — III. 19. (m. sz.) *Corylus avellana*.

L. froelichiella ZELLER — Salgótarján nyugdíjas tanya 1979. X. 15. — e. l. 1980. III. 17—25. (m. sz.) *Alnus glutinosa*.

L. kleemannella FABRICIUS — Salgótarján nyugdíjas tanya 1979. X. 15. — e. l. 1980. II. 27—III. 27. (m. sz.) *Alnus glutinosa*.

L. pastorella ZELLER — Medves fennsík 1979. X. 16. H. *Salix* sp.

L. tremulae ZELLER — Medves fennsík 1979. X. 16. H. *Populus tremula*.

L. populifoliella TREITSCHKE — Salgótarján belváros 1979. X. 16. H. *Populus italica*.

L. stettinensis NICELLI — Salgótarján nyugdíjas tanya 1979. X. 15. — e. l. 1980. II. 28. (m. sz.) *Alnus glutinosa*.

L. cavella ZELLER — Salgótarján strand 1979. X. 18. — e. l. 1980. II. 23. (m. sz.) *Betula pendula* — Medves fennsík 1979. X. 16. — e. l. 1980. III. 17., 18. (m. sz.).

L. rajella LINNÉ — Salgótarján nyugdíjas tanya 1979. X. 15. — e. l. 1980. III. 12., 13. (m. sz.) *Alnus glutinosa*.

L. quercifoliella ZELLER — Salgótarján nyugdíjas tanya 1979. X. 15. — e. l. 1980. II. 10. (m. sz.) *Quercus cerris* — Medves fennsík 1979. X. 16. — e. l. 1980. II. 27—III. 2. (m. sz.)

— Salgóvár 1979. X. 17. — e. l. 1980. II. 6. (m. sz.) — Salgótarján strand 1979. X. 18. — e. l. 1980. III. 15., 16. (m. sz.).

L. spinicolella ZELLER — Salgótarján strand 1979. X. 18. H. *Prunus spinosa*.

L. salictella ZELLER — Salgótarján strand 1979. X. 18. — e. l. 1980. I. 24. (m. sz.) *Salix* sp.

L. connexella ZELLER — Salgótarján nyugdíjas tanya 1979. X. 15. — e. l. 1980. II. 12—20. (m. sz.) *Salix* sp.

L. dubitella HERRICH—SCHÄFFER — Salgótarján strand 1979. X. 18. — e. l. 1980. II. 18. (m. sz.) *Salix caprea*.

L. quinnata FOURCROY — Salgótarján strand 1979. X. 18. H. *Carpinus betulus*.

L. faginella ZELLER — Salgótarján nyugdíjas tanya 1979. X. 15. — e. l. 1980. II. 13—20. (m. sz.) *Fagus sylvatica* — Salgóvár 1979. X. 17. — e. l. 1980. I. 31—II. 9. (m. sz.).

Lithocolletis sp. — Salgóvár 1979. X. 17. — e. l. 1980. II. 21. (m. sz.) *Quercus cerris*. Meghatározása eddig még nem sikerült.

GRACILLARIIDAE

Parornix betulae STAINTON — Medves fennsík 1979. X. 16. H. *Betula pendula*.
P. avellanella STAINTON — Salgótarján nyugdíjas tanya 1979. X. 15. H. *Corylus avellana*.
P. finitimella ZELLER. — Salgótarján strand 1979. X. 18. H. *Prunus spinosa*.

COLEOPHORIDAE

Coleophora argentula ZELLER — Medves fennsík 1979. X. 16. 3 zsák, *Achillea colluna*.

IRODALOM: BORKOWSKI, A. (1975): Studien an Nepticuliden (Lepidoptera) Teil VI. Die Verbreitung der Nepticuliden in Polen. (Polskie Pismo Tom. 45, p. 487—535). — GOZMÁNY, L. (1955—68): Lepidoptera, Lepkék. Magyarország Állatvilága, XVI/1—5. (Budapest Akadémiai Kiadó). — GOZMÁNY, L. (1968): Hazai molylepkek magyar nevei. (Fol. Ent. Hung. 21. p. 225—296). — SZÓCS, J. (1977): Lepidoptera aknák és gubacsok. — Magyarország Állatvilága. XVI./16. (Budapest, Akadémiai Kiadó). SOO, R. — JÁVORKA, S. (1951): A magyar növényvilág kézikönyve. (Budapest, Akadémiai Kiadó).

SZÓCS József
H-2040 Budaörs
József A. u. 4.